

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

Cap. I. Quòd Papa sit summus Iudex in controuersiis fidei & morum
diudicandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

LIBER QVARTVS DE POTESTATE SPIRITVALI SVMMI Pontificis.

CAPVT PRIMVM.

Quòd Papa sit summus Iudex in controuersis fidei, & morum diiudicandis.

DEMONSTRAVIMVS HACTENVS, PRO ingenij nostri tenuitate, Romanum Episcopum totius Ecclesie Catholice summum Pastorem esse à Christo institutum, nec in Antichristum degenerasse vnquam, aut aliquo alio modo summam hanc dignitatem perdidisse. Nunc de potestate ipsius tam spirituali quàm temporali differendum est: ac de spirituali quidem in hoc libro quarto; de temporali verò, in sequenti quinto, qui & postremus erit, Domino adiuvante, disseremus.

Porro de spirituali Pontificis potestate, etsi multa in particulari tractari possent, quatuor tamen sunt precipue Quæstiones: VNA, de potestate iudicandi controuersias fidei, & morum; num videlicet ea potestas in summo Pontifice sita sit: ALTERA, de certitudine, siue, vt sic loquamur, de infallibilitate huius iudicij; vtrum summus Pontifex in iudicandis controuersis fidei, & morum errare possit: TERTIO, de potestate coactiua legum ferendarum: an Pontifex summus non solum iudicare possit, & in iudicando non erret; sed etiam possit leges ferre, quæ homines in conscientia obligent, & cogant credere, aut agere, prout summus Pontifex iudicauit: QUARTA, de communicatione huius potestatis; siue

videlicet omnium aliorum Ecclesiasticorum Praefulum Iudicium, à summo Pontifice illis communicata, an à Deo immediate accepta.

PRAETER has generales quaestiones tractari solent quaedam alia particularis; vt, an possit summus Pontifex Concilia generalia congregare, transferre, dissoluere; an Indulgencias conferre; an Sanctos canonizare; an Religiones approbare, vel improbare; an Episcopos eligere vel certè confirmare. Sed istae omnes, atque aliae id genus, non sunt propriae huius loci. PRIMA enim ad disputationem de Conciliis pertinet; SECUNDA ad disputationem de Pœnitentia; TERTIA ad disputationem de cultu Sanctorum; QUARTA ad disputationem de votis, & institutis Monachorum; QUINTA ad disputationem de Clericis. In quibus locis eas, Deo volente, tractabimus.

Sed nec prima quaestio generalis de iudice controuersiarum, hoc loco diutius nos detinebit. Nam in disputatione de verbo Dei iam ostendimus, Iudicem controuersiarum non esse Scripturam, nec seculares Principes, nec priuatos homines, quamuis probos & doctos; sed Ecclesiasticos Praelatos. In disputatione verò de Conciliis, demonstrandum erit, habere quidem Concilia tam generalia, quam particularia, iudicium de controuersis Religionis; sed illud iudicium tum demum esse firmum & ratum, cum accesserit summi Pontificis confirmatio: proinde vltimum iudicium summi Pontificis esse.

Deinde in hac ipsa disputatione de Pontifice cum ostendimus, summum Pontificem caput & pastorem esse totius Ecclesiae; quid aliud ostendimus, quam esse eum summum Iudicem in Ecclesia? aut enim nullus esse debet inter homines iudex; aut is debet esse, qui ceteris praest. Neque id puto in controuersiam vnquam esse reuocatum.

Denique, id ipsum in sequenti etiam quaestione planum fiet. Nam si demonstrare poterimus, iudicium summi Pontificis certum ac infallibile esse; profectò constabit quoque, eundem Pontificem summum Ecclesiae Iudicem esse. Quorsum enim Deus attribuisset Apostolicae sedi iudicij infallibilitatem, nisi attribuisset eidem sedi summam in iudiciis potestatem? Nihilominus tamen, ne nihil omnino hoc loco dicamus, proferamus, si placet, pauca quaedam testimonia

ex lege, ex Evangelio, ex Patribus. Deuter. 17. exstat clarissimum testimonium, quo dubia de religione exorta ad summum Pontificem iudicanda referuntur: *Si difficile*, inquit Moles, *atq; ambiguum iudicium esse perspexeris, inter causam & causam, lepram & lepram, & iudicium intra portas tuas videris Verba variare: Surge & ascende ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesque ad sacerdotem Leuitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore, quaresque ab eis, qui indicabunt tibi iudicij veritatem, & facies quodcumq; dixerint qui præsunt loco quem elegerit Dominus. Quo loco est obseruandum duas personas distingui, Sacerdotis & Iudicis; hoc est, Pontificis & Principis; & quidem sacerdoti sententiæ pronuntiationem, iudici Politico executionem demandari. Id quod explicatur in sequentibus verbis: *Qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex sententia iudicis morietur.**

In Evangelio nihil potest clarius dici, quàm quod ait Dominus Petro coram ceteris Apostolis: *Simon Ioannis, pasc oves meas.* Nam & soli Petro loquitur, & omnes suas oves, ita ut ne Apostolos quidem excludat, ei pascendas tradit. Dubium autem esse non potest, quin inter munera pastoris sit, discernere bona pascua à malis.

Quare S. HIERONYMVS homo doctissimus, in quaestione de tribus hypostasibus, nec eruditioni propriæ, nec Orientalium Episcoporum sententiæ, nec etiam ipsius proprii Episcopi Paulini Antiocheni Patriarchæ auctoritati satis fidens, ad Damasum Papam scribit: *A Pastore, inquit, præsidium ouis flagito. Discerne si placet, non timebo tres hypostasises dicere si iubebis.*

THEODORETVS etiam inter Græcos Patres eruditissimus, ad Leonem I. in hæc verba scribit: *Si Paulus praco veritatis tuba sanctissimi spiritus ad magnum Petrum cucurrit, & iis qui Antiochia de institutis legalibus contendebant, ab ipso afferret solutionem, multò magis nos qui abiecti sumus, & pusilli ad Apostolicam & estrâ sedem currimus, & Ecclesiarum vlceribus medicinam à vobis accipiamus.* PROSPER in Chronico anni CCCC. XX. Concilio, inquit, apud Carthaginem habito ducentorum sexdecim Episcoporum, ad Pontificem Zo-

zimum Synodalia decreta perlat a, quibus probatis, per vnum mundum hæresis Pelagiana damnata est. Hæc ille. Non potest iudicium vltimum vniuersus mundus alibi quam in instantia Romani Pontificis agnoscit.

S. GREGORIUS, qui omnium iudicio humillimus, neque sibi aliquid vnquam præter æquum arrogauit, in epistola ad omnes Episcopos Galliarum, quæ est 52. lib. 4. ita loquitur: *Si quam vero contentionem, quod longè faciat diuina sententia, de fidei causa euenire contigerit, aut negotium emerit, cuius vehemens sit fortasse dubietas, & pro sui magnitudine iudicio sedis Apostolica indigeat: examinata a diligenter veritate, relatione sua ad nostram studeat perducere sententiam: quatenus à nobis valeat congrua sine dubio sententia terminari.* Quod idem & ante Gregorium, & post Gregorium disertis verbis asseruerunt sanctissimi Pontifices, nec vnquam de ea re ab vlllo reprehensos eos fuisse legimus. Vide Innocentium I. in epistola ad Concilium Carthaginense, Leonem I. in epistola ad Anastasium Thessalonicensem, Gelasium in epistola ad Episcopos Dardaniarum, Nicolaum I. in epistola ad Michaelem Imperatorem, & Innocentium III. in epistola ad Ardenensem Episcopum. vnde exstat caput Maiores, extra de Pontificio, & eius effectu.

CAPVT II.

Proponitur questio, sitne certum Papa iudicium.

Vigitur iam ad questionem secundam veniamus. sciendum est initio, Pontificem quatuor modis posse considerari. **VNO** modo, vt est persona quædam particularis, siue Doctor particularis. **SECUNDO**, vt Pontifex, sed solus. **TERTIO**, vt Pontifex, sed adiuncto cœtu solito consiliariorum. **QUARTO**, vt Pontifex, sed vnà cum Concilio generali.

SECUNDO obseruandum est, posse duo quæri de Pontifice, omnibus quatuor modis considerato, quando queritur an possit errare. **PRIMO**, an ipse possit esse hæreticus. **SECUNDO**, an possit hæresim docere. Denique annotandum est

TERTIO